

9. Використання образу для створення нового вислову:

... der Ministerpräsident ... lauscht mittags **Linsensuppe löffelnd** den Nöten des Mittelstandes... [16] (Linsensuppe утворилося від Linsengericht, яке вживається лише у вислові *etw./sich für ein Linsengericht verkaufen*).

Описані трансформації приводять до різного результату. Вони можуть зумовлювати часткову зміну семантики ФО (заміна означення, прийменника, введення заперечення) або повну її зміну (заміна стрижневого слова). Але зв'язок із семантикою вихідної ФО при цьому завжди зберігається. Розширення ФО сприяє посиленню образу або його конкретизації. Адаптація, контамінація, використання окремих частин ФО у різних реченнях зумовлюють посилення експресивності, емоційності.

Трансформації ФО не обмежуються структурно-семантичними модифікаціями. Трапляється, що значення ФО змінюється повністю. Тоді можна говорити про **семантичні трансформації**. Вони можливі у таких випадках:

1). Внаслідок можливості використання ФО у фразеологічному та прямому значенні:

Konsum, Export, Investitionen **kommen ins Stottern** [10] (ins Stottern kommen – (розм.) почати заїкатися; stottern – давати збої, працювати з перебоями (про двигун).

2). Внаслідок виникнення оказіонального значення:

... er wollte mit einem aggressiven Plan zur Erholung der Wirtschaft die Krise in den USA **in den Griff bekommen** [20] (вислів *etw. in den Griff bekommen* – набити руку, набути вправності у чому-н. – має тут значення *взяти під контроль*).

Підсумовуючи сказане вище, зауважу, що трансформації зазнають як національні, так і міжнародні

ФО. Такі одиниці надають тексту більшої яскравості, експресивності. Деякі трансформовані одиниці використовуються повторно, що може з часом привести до набуття ними узуального статусу. З огляду на це цікаво було б дослідити можливості відтворення трансформованих ФО у перекладі.

1. Тимченко Є.П. Метафоричність у німецьких публіцистичних текстах // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Іноземна філологія. – 2000. – Вип. 30. 2. Чередниченко О. Про мову і переклад. – К., 2007. 3. Angst vor der Gas-Knappheit // Deutsche Welle. – 07.01.2009. 4. Belarus zwischen zwei Stühlen // Deutsche Welle. – 04.12.2008. 5. Berliner Zeitung. Russisch-ukrainische Schauspiel // <http://www.berlinonline.de/berliner-zeitung/archiv/.bin/dump.fcgi/2009/0113/meinung/0006/index.html>. 6. Berlusconi Bildungspolitik löst Massenproteste aus // Deutsche Welle. – 01.10.2008. 7. Citigroup-Chef Prince tritt ab // Deutsche Welle. – 05.11.2007. 8. Diplomatischer, aber kein Kalter Krieg // DW-Radio. Fokus Ost-Südwest. – 17.07.2007. 9. Es knirscht im Gebäck // Deutsche Welle. – 12.11.2008. 10. Exportmotor stottert // Deutsche Welle. – 24.11.2008. 11. Garski R. "Der mit dem Wort tanzt". Kreativer Gebrauch von Phraseologismen in Zeitungsüberschriften // Der Sprachdienst. – Jg. 52. – № 3. – 2008. 12. Geier R., Sternkopf Jo. Zwischen Baum und Charibdis // Muttersprache. – 2000. – № 2. 13. Horst Seehofer hat viel vor – in München und in Berlin // Deutsche Welle. – 27.10.2008. 14. Kalter Frieden // Deutsche Welle. – 28.02.2008. 15. Kein zweites Kuba // Deutsche Welle. – 14.10.2008. 16. Koch und Schäfer-Gümbel dümpeln zur Wahl dahin // Deutsche Welle. – 11.01.2009. 17. Kreml-Image ist angekratzt // Handelsblatt. – 12.01.2009. 18. Maulkorb für EU-Kommissare? // Deutsche Welle. – 20.06.2008. 19. Milliarden für die Konjunktur – ein mutiger Entwurf // Deutsche Welle. – 13.01.2009. 20. Obama stellt Weichen im Kampf gegen Finanzkrise // Deutsche Welle. – 25.11.2008. 21. Russland muss Regeln einhalten // Die Welt. – 08.01.2009. 22. Russland bemüht um alte Bündnispartner // Deutsche Welle. – 06.04.2008. 23. Stichwort: US-Raketenschild // Deutsche Welle. – 07.07.2008. 24. Ein Teufelskreis // Deutsche Welle. – 13.11.2007. 25. Von der Realwirtschaft abgekoppelt // Deutsche Welle. – 29.09.2008. 26. Weitere Konfrontation befürchtet // Deutsche Welle. – 03.01.2008. 27. Zuckerbrot statt Peitsche // Deutsche Welle. – 06.12.2007; 28. Zweifelhafte Kredite // Deutsche Welle. – 01.11.2008.

Надійшла до редколегії 20.05.10

О. Садлівська, асп.

РОЛЬ РИТМУ У ФОРМУВАННІ ЛІРИКО-ЕПІЧНОЇ ТОНАЛЬНОСТІ КОМПОЗИЦІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ ФОРМИ "СТАТИЧНИЙ ОПИС"

Стаття присвячена дослідженню впливу ритмічної будови на формування лірико-епічної тональності.

Ключові слова: ритмічна будова, лірико-епічна тональність, статичний опис.

Статья посвящена исследованию влияния ритмического построения на формирование лирико-эпической тональности.

Ключевые слова: ритмическое построение, лирико-эпическая тональность, статичное описание.

The article is dedicated to the influence of rhythm on the formation of lyric-epical general tone.

Key words: rhythmical composition, lyric-epical tone, statical description.

Предмет дослідження: лірико-епічна тональність композиційно мовленнєвої форми "статичний опис" КМФ СО).

Об'єкт дослідження: ритм КМФ СО як засіб створення епіко-ліричної тональності.

Завдання виявити роль та особливості вираження ритму КМФ СО з епіко-ліричною тональністю.

Актуальність полягає у потребі виявити текстові категорії, їхній зміст та закономірності функціонування

Тональність – це категорія тексту, що "виражає інтенцію адресанта в залежності від якостей об'єкта мовлення й ставлення адресанта до цих якостей, як концентрата всіх експресивних засобів тексту, які він застосовує в своїй мовленнєвій діяльності" [4, с.3].

У залежності від способу зображення виділяють епічну, ліричну та драматичну тональності [1, с.209-210], [5, с.209] а також їхні комбінації епіко-ліричну та епіко-драматичну.

Лірична тональність (в українському літературознавстві – ліризм) – пафосно-стильова ознака (емоційність, сердечність, схвильованість) ... у загальному значенні піднесено-емоційне переживання будь-якої

події чи явища [7, с. 403]. У цілому лірико-епічна тональність корелює з позитивними емоціями, почуттями, переживаннями. Вона передає такі емоційні стани, як радість, щастя, кохання, дружба, ніжність, мрія, легкий сум при спогадах про минуле високі почуття патріотизму, гордості, естетичні переживання та ін. Передача почуттів, емоційних переживань зумовлює використання в тексті порівнянь, асоціацій. Виходячи із визначення змісту та структури тональності, її складовою є експресія. Серед засобів посилення змісту, тобто експресії – ритм [1, 2, 4].

Лірично забарвленими часто бувають пейзажі, портрети осіб, дії героїв. У прозі прикладами чистої ліричної тональності можуть служити "білі вірші", "поезія в прозі". Оскільки проза включає в себе зображення почуттів як виразник сюжету, то епічні елементи поєднуються в ній з ліричними, так виникає лірико-епічна тональність.

Лірико-епічна тональність створюється з допомогою високої поетичної лексики, епітетів, порівнянь, метафор, засобів особливого ритму. Ліричній тональності властиві "короткість, недоказаність, стислість, так зва-

ний ліричний безпорядок і безлад [8, с.371-372]. Лірика орієнтована на чуттєве сприйняття. Це зближує її з музикою, звідси – властивості, що надають ліричній прозі музикальності – ритм, лейтмотив, повтор, уживання поетичних мовних образів, переважання лексики з нормативним експресивно-оцінним, здебільшого позитивним компонентом. [пор. 3, 156].

Отже, для лірико-епічної тональності особливої ваги набуває ритмічність викладу. Лірико-епічна тональність поєднує об'єктивність прози зі суб'єктивністю її сприйняття, вона властива не лише художньому стилю, а й публіцистичному.

Як наголошує Лесин, "для відтворення настрою чи почуття ... особливу роль відіграє загальне звучання, особлива інтонація" [пор.6, с.192]. Ця інтонація сприймається на інтуїтивному рівні, читаючи текст, ми не задумуємося, що саме спричиняє саме таку його архітекτονіку, однак відчуваємо його строгу упорядкованість.

Завдяки ритму виникає закінчена, структурована композиція, в якій виділяються початок, розвиток та логічне завершення і тим самим ритм сприяє посиленню змісту і виникненню експресії мовлення.

Ми вважаємо, що ритм прози "може бути охарактеризований як композиційний, що проявляється в межах більшого контексту" [9, с.121].

КМФ володіє всіма ознаками завершеного тексту і водночас є одиницею, будівельним матеріалом для складніших комплексних структур. КМФ властиві початок, розвиток, завершеність. Як у логічно завершений структурі у межах КМФ виділяють окремі елементи, які повторюються й створюють тим самим ритми КМФ. На рівні КМФ ритм виявляється у повторі типів речень, зв'язків між ними, повторному вживанні певних лексичних та синтаксичних стилістичних фігур, вставних слів. На смислового рівні ритм КМФ утворюється внаслідок повтору ключових слів, образів, ідей.

Ритм забезпечує КМФ цілісність, визначає її межі, надає завершеності. Вивчаючи особливості ритму КМФ СО ми враховували особливості структури КМФ СО в цілому, найбільш характерні стилістичні фігури синтаксису, роль та типи повторів, у тому числі лексичні повтори.

Серед розглянутих нами КМФ СО лірико-епічна тональність властива 12 текстам художнього, що становить 18%, та 9 текстам публіцистичного стилю, що становить 20 % від загальної кількості проаналізованих нами КМФ СО. Треба також наголосити на високій експресивності, стилістичній значимості таких уривків. Передача цих переживань ставить певні вимоги до формування тексту.

Це ілюструється конкретними прикладами.

Es war Winter geworden, Weihnacht war vorüber, man schrieb Januar, Januar 1875. Der Schnee, der die Bürgersteige als eine festgetretene, mit Sand und Asche untermischte Masse bedeckte, lagerte zu beiden Seiten der Fahrdämme in hohen Haufen, die beständig grauer, zerklüfteter und poröser wurden, denn es waren Wärmegrade in der Luft. Das Pflaster war nass und schmutzig, und von den grauen Giebeln triff es. Aber darüber spannte sich der Himmel zartblau und makellos, und Milliarden von Lichtatomen schienen wie Kristalle in dem Azur zu flimmern und zu tanzen... [12, 596-597].

Ритм цього КМФ СО визначається ідеєю "молодість, надія", які асоціюються з сонячним днем, відлигою та

наближенням весни, подих якої витає в повітрі, а отже тут використовується зіставний паралелізм. Ознаки весни з кожним наступним реченням стають більш явними, чіткими. Їх особливо підкреслює антитеза

Das Pflaster ... nass und schmutzig, und von den grauen Giebeln triff es...

der Himmel... zartblau und makellos und Milliarden von Lichtatomen schienen wie Kristalle in dem Azur zu flimmern und zu tanzen...

Дещо уповільнений, плавний ритм створюється з допомогою плеоназму *schrieb Januar, Januar 1875*, а також полісинтедону; сполучник *und* повторюється сім разів і завдяки цьому ритм уповільнюється, до сказаного повертається посилена увага, воно набуває особливої урочистості, піднесеності. Багатосполучниковість – засіб посилення ліричності [6, с.36].

Характерний для опису перелік-нагромодження *hohen Haufen, die beständig grauer, zerklüfteter und poröser ...* підкреслює різні сторони тієї ж ознаки, дає поступове плавне наростання ритму. Незакінченість думки, концентрація на почуттях підкріплюється на синтаксичному рівні – розділові знаки підкреслюють цю незавершеність, обрив на високій ноті, залишають передчуття радості, енергійності.

Радість, енергія, бадьорість пронизують і наступний СО.

Diese Ritte in der Nacht sind wundervoll. Die Hitze ist erträglich, die Milliarden von Staubteilchen, die Glut des Tages in die Höhe trug, sinken zur Erde, und die Luft ist rein und klar. Stille, nur das Trommeln der Karawane hinter mir. Das Firmament funkelt in seiner ganzen Herrlichkeit, Sternhaufen, Sternennebel da oben. In feierlicher Prozession schwebt uns jede Nacht ein aus großen Sternen gefügtes Kreuz entgegen, seit vielen Nächten zeigt es uns den Kurs. Es ist das Kreuz des Südens [11, с.59].

Серед стилістичних прийомів творення ритмічного малюнка – паралелізм та антитеза: вночі спека спадає – удень сонце припікає:

Die Hitze ist erträglich ...Glut des Tages;

вдень мільярди пилинок – уночі повітря чисте і прозоре:

die Milliarden von Staubteilchen...

die Luft ist rein und klar;

тиша – і дзвоники караванів:

Stille, nur das Trommeln der Karawane.

Потрійне протиставлення ритмізує текст, надає йому особливої виразності.

Іншим елементом створення ритмічного малюнка є використання неповних називних речень *Stille, nur das Trommeln der Karawane hinter mir*, вживання яких веде до особливого семантичного виділення іменних частин мови, підкреслює їхню значимість.

Автором двічі використано також стилістичний прийом плеоназму: **Sternhaufen, Sternennebel da oben.**

In feierlicher Prozession schwebt uns jede Nacht ein aus großen Sternen gefügtes Kreuz entgegen, seit vielen Nächten zeigt es uns den Kurs. Es ist das Kreuz des Südens.

Таке виділення двох пов'язаних між собою понять – не випадкове, тому що саме зорі та сузір'я дають можливість не можливість не заблудитися вночі, це – дороговказ. Плеоназм разом з потрійним повтором ключового слова *Nacht* уповільнює ритмічний малюнок, надає тексту особливої урочистості, святковості.

Ритм СО забезпечує також уживання в синтагмах приблизно однакової кількості слів, про що свідчить таблиця:

синтагма	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
кількість слів	6	3	3	6	3	6	1	5	6	1	3	14	7	4

Кількість слів у восьми синтагмах кратна трьом, у двох сусідніх сьомій та восьмій синтагмах їхня кількість також дорівнює шести (1+5). Така довжина синтагм свідчить про чіткий ритмічний малюнок. У двох останніх реченнях ритм дещо міняється, кількість слів тут змінюється, що свідчить про зміну ритму, певний спад. Логічний ритм СО – повільний, наростаюче-спадний, кульмінаційний момент знаходиться ближче до кінця опису. *In feierlicher Prozession schwebt uns jede Nacht ein aus großen Sternen gefügtes Kreuz entgegen, seit vielen Nächten zeigt es uns den Kurs.* Останнє речення з фігурою плеоназму забезпечує плавний спад ритму.

Ритм інших КМФ СО має риси, аналогічні попередньому СО. Ідея – краса, доцільність, захоплення витворами людини. Логічний ритм СО – наростаюче-спадний, характерний саме для цієї тональності.

Лірико-епічна тональність властива текстам публіцистичного стилю, це стосується жанрів наближених до художніх, де виникає потреба не просто інформувати, а й передати почуття та настрої, своє захоплення подіями, людьми чи предметами

Dreimal im Jahr wechselt die Insel ihr Kleid: Im Frühjahr steht lodernder Ginsten, im Frühsommer überzieht rosafarbene Heidekraut rostfarben ein. Hortensien gedeihen in dicken Büschen vor weißgetünchten Häusern, die bunten Blumen in den Vorgärten heben sich dekorativ von grauen Steinmauern ab, und überall lockt die unverdorbene Natur [13, 20].

Основна ідея – краса природи, гармонія в ній, її багатство. Багатство природи і її краса підкреслюються з допомогою різноманітних кольорів квітів. Перше слово СО – слово *dreimal*, що уже нас настраює на повтор, магію казки, на певний ритм, і наші очікування справджуються. Паралелізм *Im Frühjahr ..., im Frühsommer* підтверджує очікуваний ритм, що встановлює у тексті певні часові рамки, сприяє утворенню ритмічного малюнка, а також викликає асоціації з весною, а, отже пробудженням природи, свіжістю, красою, та літом, тобто, теплом, силою, зрілістю. Перелік *rosafarbene Heidekraut ...rostfarben ... weißgetünchten Häusern, ... die bunten Blumen... grauen Steinmauern* не лише інформує нас про природне розмаїття, але і ритмізує текст, виділяє в ньому логічні частини. Ритм наростаючий, плавний. Якщо брати до уваги те, що в цьому СО встановлено часові рамки, тобто ритм прослідковується саме у такому логічному розвитку, то ми схематично зобразити уривок з урахуванням повторюваних елементів так:

*Dreimal im Jahr
Kleid Im Frühjahr
lodernder Ginsten
im Frühsommer
rosafarbene Heidekraut
rostfarben
weißgetünchten Häusern
bunte (Blumen)
grauen (Steinmauern)
die unverdorbene Natur*

Це показує нам повтор тотожних елементів через співмірні інтервали, тобто ритм і цей ритм є наростаючим.

Подібне явище ми спостерігаємо і на прикладі інших КМФ СО. КМФ СО не просто інформує про певну подію, а й намагається задовольнити естетичні смаки читача, викликати позитивну оцінку прочитаного. Тому автор вибирає "тон невимушеності і люб'язності, співбесіди з читачем" [2, с.162]. Крім чисто епічних, цьому "СО" притаманні ліричні тони, а, отже лірико-епічна тональність. Завдяки ліричному початку в уяві читача виникає картина, яка збуджує почуття, викликає естетичну насолоду. пейзаж є не тільки засобом зображення природи,

але й засобом передачі почуттів, настрою автора (суму, захоплення), яким заражається і читач. У такому емоційно забарвленому контексті, експресія виникає контекстуально, нейтральна лексика стає емоційно забарвленою, експресивною: *rosafarbene Heidekraut, rostfarben, weißgetünchten Häusern, bunte Blumen, grauen Steinmauern* стають у контексті емоційно забарвленими, і створюють особливий регіональний колорит. Їхній перелік не просто підкреслює предметну різноманітність, але й передаючи нове, оригінальне, властиве лише певній місцевості, стає експресивним засобом. Перелік є не тільки засобом мовної економії, але й риторичною фігурою, що підкреслює значення кожного окремого слова.

У КМФ СО дієслово, як правило, передають місцезнаходження у просторі, стан, а не дію. Дієслово *lockt* зображає стан, почуття мовця, яке передається читачеві. Отже, основна тема цієї КМФ СО – краса природи, створений з допомогою лексико-синтаксичних засобів ритм підкреслює, посилює семантику сказаного і є важливим елементом епіко-ліричної тональності.

Схематичне зображення уривку показує рівномірний наростаюче-спадний ритм. Такий ритм організує текст, є засобом мовної економії, лаконічності, він посилює зміст сказаного, а, отже є засобом експресії.

Die Frauen bestellen die Gemüsegärten. Im Sommer werden hier Erbsen ranken, Bohnen an Stangen emporsprießen, werden die schweren, gelben Kürbisse auf dem Boden liegen, Linsen Zwiebeln, Knoblauch und Gurken gedeihen. Manche Familien haben ein Extrafeld für eines der wichtigsten Gemüse angelegt: Kohl. Im Sommer und im Herbst frisch gegessen, im Winter eingelegt als Sauerkraut; als Beilage oder zu schtschi gekocht, der berühmten russischen Krautsuppe. Das Vitamin C im Kohl schützt vor den ärgsten Mangelkrankheiten [10, с.106].

*Im Sommer
werden ... ranken, ... emporsprießen,
werden ... liegen, ... gedeihen.
Im Sommer
im Herbst
frisch gegessen,
im Winter
eingelegt als Sauerkraut;
als Beilage
zu schtschi gekocht*

Отже, ритм СО з лірико-епічною тональністю – рівномірний наростаючий чи наростаюче-спадний, "в структурі речення представлені ті елементи, які сприяють створенню емоційної напруги. Ритм ліричної прози динамічний, але плавний, без різких змін і ривків" [3, с.155]. Основними засобами його творення є засоби синтаксису, зокрема, такі фігури, як повтор, редукований повтор, паралелізм, перелік. Ритмічний малюнок посилюється на лексичному та фоностилістичному рівнях.

Для публіцистичних текстів з епіко-ліричною тональністю характерний не зіставний, а лінійний паралелізм, оскільки публіцистичні тексти більш конкретні, і головна їх функція – інформуюча.

Як свідчить аналіз, для передачі особливого ритмічного малюнка, властивого текстам, організованим КМФ СО, і характерного для лірико-епічної тональності, використовується ряд синтактико-стилістичних засобів. Лірико-епічній тональності властивий рівномірний наростаючий чи наростаюче-спадний ритм. Основними стилістичними засобами його створення є повтори та перелік, паралелізм та антитеза, висока лексика, численні епітети, порівняння. Синтаксичний паралелізм, антитеза та порівняння сприяють виникненню асоціацій, передачі основної ідеї. "Подобиці і деталі мусять бути дуже

виразними і багатозначними" [6, с.193]. Допоміжними засобами є перелік та ритміко-просодичні засоби. У перспективі слід дослідити роль ритміко-просодичних засобів у формуванні епіко-ліричної тональності.

1. Брандес М. П. Стилистика немецкого языка.-М.:Высш школа, 1980. – 320 с. 2. Васильева А.Н. Газетно-публицистический стиль речи. – М.: Русс. яз., 1982. – 198 с. 3. Домашнев А. И., Шишкина И.П., Гончарова Е.А. Интерпретация художественного текста. – М.: Просвещение, 1989. – 205 с. 4. Іваненко С. М. Поліфонія тексту. – К.: Видавничий центр КДЛУ, 1999. – 318 с. 5. Іваненко С. М. Система тональностей тексту та її екстралінгвістичні чинники // Семантика мови і тексту. – Івано-Франківськ.: Плай, 2000. – с. 208-213. 6. Лесин В.М., Пулинець О.С.

Словник літературознавчих термінів. – К.: Рад. школа, 1965, 431 с. 7. Літературознавчий словник-довідник. / ред. Р.Е.Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ "Академія", 1997. – 752 с. 8. Потєбня О.О. Естетика і поетика слова: Збірник. – К.:Мистецтво, 1985. – 304 с. 9. Эткінд Е.Г.. Ритм поэтического произведения как фактор содержания // Ритм, пространство и время в литературе и искусстве. / Сб. статей. Ред.кол.Б.Ф.Егоров и др. – Л.:Наука, 1974. Kirsten B. Die Bauern, 106 // GEO. Das Magazin für Geschichte. – N 6. – 2001. – S. 106-109. 11. Kellermann B. Reisen in Asien. – М.: Просвещение, 1964. – 174 с. 12. Mann Th. Buddenbrooks. – М.:Иностранная литература, 1963. – 686 с. 13. Hassenkamp Katja. Jean und Jeanne stehen steinern am WEge // Süddeutsche Zeitung. – N 201. – 1997, S. 20.

Надійшла до редколегії 20.05.10

Л. Халецька, викл.

ІНТЕРНЕТ І ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Досліджено соціолінгвістичний аспект неологізмів сучасної французької мови, що виникли під впливом розвитку інформаційних Інтернет-технологій, проаналізовано їх значення, встановлений їх зв'язок із відповідними галузями суспільного життя.

Ключові слова: неологізм, Інтернет-технологія, соціолінгвістичний аспект.

Исследован социолингвистический аспект неологизмов современного французского языка, которые возникли в результате воздействия информационных Интернет-технологий, было проанализировано их значение, установлена их связь с соответствующими отраслями общественной жизни.

Ключевые слова: неологизм, Интернет-технологии, социолингвистический аспект.

The sociolinguistic aspect of modern French neologisms, which arose up under the development of IT technologies has been investigated. Neologisms value has been analysed and defined their connection with the proper industries of public life.

Key words: neologism, IT technologies, sociolinguistic aspect.

Інформаційна революція, тісно пов'язана з Інтернетом чи більш точно з інформаційними і комунікаційними технологіями (ІКТ), останнім часом зумовила появу чи не найбільшої кількості лексикофразеологічних інновацій.

Сучасне суспільство отримало назву інформаційного (*la société de l' information*) чи суспільства знань (*la société de la connaissance*). Концепція "інформаційного суспільства" з'явилася в середині 1990-х років. Думка, висловлена американським віце-президентом Алом Гором про визначальний вплив на подальший розвиток суспільства потенціалу, яким володіють ІКТ, виявилася пророчною. З нею цілком збігається погляд Єврокомісії на місце інформаційного суспільства в цивілізаційному поступі, висвітлений в опублікованій у січні 1994 р. книзі "Зростання, конкурентноздатність, зайнятість". Інформаційне суспільство розглядається в ній як необхідна передумова вступу у ХХІ ст. У серпні 1997 р. прем'єр-міністр Франції Ліонель Жоспен підкреслив політичну значимість концепції інформаційного суспільства, яка також підкреслює важливість Інтернету для вирішення проблем освіти, охорони здоров'я, продовольства, загалом для задоволення спільних життєвих потреб людства [3, pp. 532-533].

Поняття *Internet* є основою синонімічного ряду *un réseau des réseaux, un ressource publique mondiale, une ville-monde, un ressource rare, la toile, le web, un déclencheur de développement, l'inclusion numérique* : *"L'approche adoptée soutient que nous disposons d'un outil puissant, un "déclencheur de développement" (development enabler), pour résoudre les problèmes d'éducation, de santé, de nutrition, en favorisant l'"inclusion numérique" de toutes les communautés de la planète, en rapprochant ceux qui possèdent de ceux qui n'ont rien, en multipliant les échanges grâce à l'emploi de l'Internet pour satisfaire les besoins fondamentaux de tous"* [3, p. 532].

Майже одночасно, на кінець 1990-х рр., з'явилася поняття *"société de la connaissance"* (суспільство знань), яке використовується, зокрема, в університетських колах як альтернатива поняттю *"société de l' information"*. Саме термін *"société de la connaissance"* або його варіант *"sociétés du savoir"*

був прийнятий ЮНЕСКО, що зумовлено більш широким суспільним контекстом цього поняття, яке охоплює соціальні, культурні, економічні, політичні та інституційні трансформації, а також зростаючу неоднорідність суспільного розвитку. Відповідна думка була висловлена Абдул Вахід Ханом, віце-генеральним директором ЮНЕСКО з питань інформації і комунікації: *"La société de l'information est la pierre angulaire des sociétés du savoir. Alors que, pour moi, la notion de "société de l'information" est liée à l'idée d'innovation technologique, la notion de "sociétés du savoir" comporte une dimension de transformation sociale, culturelle, économique, politique et institutionnelle, ainsi qu'une perspective de développement plus diversifiée. À mon sens, la notion de "société du savoir" est préférable à celle de "société de l'information" car elle fait une place plus large à la complexité et au dynamisme des changements qui sont à l'œuvre. (...) Le savoir en question est utile non seulement pour la croissance économique, mais aussi parce qu'il contribue à l'autonomie et au développement de la société dans son ensemble"* [17].

Інтернет створив свій власний світ, якому притаманні власні територіальні конфлікти, власні ієрархія, суверенітет, адміністрація для керівництва віртуальним суспільством. Появою віртуального світу, який став політичною й економічною реальністю, обумовлено виникнення термінів, які характеризують різні аспекти його життєдіяльності, зокрема *l'interopérabilité, la souveraineté numérique, l'administration électronique (l'e-administration), le gouvernance en réseau ou gouvernance électronique, la communauté virtuelle en ligne* : *"L'Internet permet donc de plus en plus aux différents systèmes d'information, hétérogènes, de communiquer entre eux, d'échanger des données. Mais ce mouvement, appelé "interopérabilité", ne se réalise pas dans la douceur. Ce mot, qui semble appartenir au vocabulaire technique, recouvre en fait une réalité politique et économique. L'interopérabilité n'est pas un concept neutre, pur produit de l'évolution technologique. Elle s'effectue selon certains rapports de forces. Il existe des conflits de territoires, de hiérarchies, sur les réseaux, des*